

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/164/2018
Identifikačné číslo spisu: 1113203010
Dátum vydania rozhodnutia: 22.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1113203010.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne W. R. G., bývajúcej v J., J. č. XX, zastúpenej spoločnosťou WERNER & Co. s. r. o., so sídlom v Bratislave, Žltá č. 2/A, IČO: 36 869 643, proti žalovanému Slovenskému národnému divadlu, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 17, IČO: 00 164 763, zastúpenému spoločnosťou Fons iuris s. r. o., so sídlom v Bratislave, Kominárska č. 2, 4, IČO: 47 240 318, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou a o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 19 Cpr 2/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. októbra 2017 sp. zn. 9 CoPr 8/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 27. januára 2015 č.k. 19 Cpr 2/2013-560 Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) určil, že je neplatná výpoveď z pracovného pomeru, ktorú dal žalobkyňi žalovaný listom z 22. augusta 2012 označeným ako „Rozviazanie pracovného pomeru“ podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce pre závažné porušenie pracovnej disciplíny (ďalej len „výpoveď“).

1.1. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že žalobkyňa bola 1. augusta 2010 menovaná do funkcie riaditeľky ekonomického úseku Slovenského národného divadla (ďalej len „SND“). Podriadená bola generálnemu riaditeľovi, v neprítomnosti ktorého bola v niektorých prípadoch poverená jeho zastupovaním. Keď došlo k 1. júlu 2012 k zmene v osobe generálneho riaditeľa SND, žalobkyňa bola dekrétom z 11. júla 2012 s účinnosťou od nasledujúceho dňa odvolaná z dovtedajšej funkcie a ponúknuté jej boli voľné pracovné miesta, avšak mimo ekonomického úseku. Išlo o pracovné miesta umeleckého charakteru (člena baletného zboru, herca, šepkára, sólistu baletu, člena orchestra, člena operného zboru). Žalobkyňa s dosiahnutým ekonomickým vzdelaním ani jednu z uvedených ponúk neprijala.

1.2. V zmysle výpovede malo k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny žalobkyňou dôjsť z dôvodov zistených kontrolou z 12. júla 2012, predovšetkým vzhľadom na to, že žalobkyňa takmer dva roky až do uvedeného dňa trpela používanie majetku SND inou organizáciou napriek výslovnému nesúhlasu

Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, nezabezpečila kontrolu a plnenie pohľadávok SND, nákladov a výnosov SND za používanie majetku SND inými organizáciami, nepreverovala hospodárnosť a účelnosť vynakladania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu v SND. Dôvodom výpovede za porušenie pracovnej disciplíny žalobkyňou malo byť tiež nezverejnenie zmluvy uzatvorenej medzi SND a spoločnosťou SEBA Senator Banquets s. r. o. v zmysle § 47a Občianskeho zákonníka. Ďalšie porušenie pracovnej disciplíny videl žalovaný v tom, že žalobkyňa nevykonala žiadne účinné opatrenia na odstránenie závadného stavu, na ktorý bola upozornená elektronickou poštou (išlo o to, že SEBA - Stredisko odbornej praxe hotel Management používalo priestory bez schválenia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a neplatilo za služby spojené s užívaním priestorov).

1.3. Po dokazovaní vykonanom výpoveďami svedkov a listinnými dôkazmi (mediálnym pracovnou náplňou žalobkyne, organizačným poriadkom SND) dospel prvoinštančný súd k záveru, že výpoveď je neplatná z viacerých dôvodov. Podľa jeho právneho názoru sa žalobkyňa titulom svojej funkcie riaditeľky ekonomického úseku nemohla dopustiť porušenia pracovnej disciplíny spočívajúcej v tom, „že takmer dva roky až do 12. júla 2012 trpela používanie majetku SND inou organizáciou“. Žalobkyňa totiž nebola štatutárnym orgánom žalovaného, ani hlavným kontrolórom a v jej pracovnej náplni nebola správa budov ani výkon predbežnej finančnej kontroly (táto agenda spadala do pracovnej náplne riaditeľa Technicko-prevádzkového úseku a jeho podriadených). Žalobkyňa tiež nemohla porušiť pracovnú disciplínu z dôvodu nezabezpečenia kontroly a plnenia pohľadávok SND za používanie priestorov SND, nákladov a výnosov SND za používanie majetku SND (tento výpovedný dôvod bol formulovaný len všeobecne, neurčito a nejasne, bez akýchkoľvek konkrétností s absenciou vytknutia jednoznačných pochybení a času, v ktorom malo dôjsť k pochybeniu). V súvislosti s nezverejnením zmluvy uzatvorenej medzi SND a SEBA Senator Banquets, s. r. o. v zmysle § 47a Občianskeho zákonníka žalovaný nepreukázal, že predmetnú zmluvu predložil ekonomickému úseku za účelom zverejnenia, teda že k pochybeniu došlo práve postupom ekonomického úseku SND. Navyše, ojedinelé nezverejnenie niektorej zo zmlúv nemožno považovať za závažné porušenie pracovnej disciplíny so sankciou výpovede z pracovného pomeru; môže ísť len o menej závažné porušenie, ktoré svojou intenzitou samo osebe výpovedný dôvod nezakladá. Z pracovnej náplne žalobkyne nevyplývalo jej oprávnenie vypovedať zmluvy v mene žalovaného, to prislúchalo iba štatutárnemu orgánu žalovaného na základe odporúčania hlavného kontrolóra a riaditeľa Technicko-prevádzkového úseku, do kompetencie ktorého táto problematika spadala. Kompetencia ekonomického úseku bola v súvislosti so zmluvami len evidenčná, pokiaľ mu boli namietané zmluvy riadne predložené na zaevidovanie. Vzhľadom na tieto okolnosti súd prvej inštancie uzavrel, že správa o výsledku kontroly z 12. júla 2012 je bezpredmetná a zreteľne účelová.

1.4. V súvislosti s plynutím prekluzívnych lehôt podľa § 63 ods. 4 Zákonníka práce sa súd prvej inštancie stotožnil s názorom žalobkyne o uplynutí jednoročnej objektívnej lehoty, odkedy žalovaným udávaný dôvod výpovede vznikol, čo vyplýva aj z formulácie výpovede (konkrétne z textu „takmer dva roky ste trpeli...“). Podľa právneho názoru súdu prvej inštancie uplynutie objektívnej prekluzívnej lehoty bolo v danom prípade ďalším dôvodom neplatnosti výpovede.

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 19. októbra 2017 sp. zn. 9 CoPr 8/2015 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].

2.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že prvoinštančný súd riadne zistil skutkový stav veci, z ktorého vyvodil správne právne závery. Súd prvej inštancie sa podľa neho vysporiadal so všetkými okolnosťami, ktoré boli podstatné pre jeho rozhodnutie.

2.2. Z ustanovenia § 61 ods. 2 Zákonníka práce vyplýva, že výpovedný dôvod musí byť vo výpovedi skutkovo vymedzený. Odvolací súd pri posudzovaní dodržania formálnych náležitostí výpovede zohľadnil, že žalovaný vo výpovedi medzi závažné porušenie pracovnej disciplíny, ktorého sa mala dopustiť žalobkyňa, zaradil to, že „...takmer dva roky, až do 12. júla 2012 trpela používanie majetku SND inou organizáciou napriek výslovnému nesúhlasu ministra kultúry SR; taktiež takmer dva roky až do 12. júla 2012 nezabezpečila kontrolu a plnenie pohľadávok SND, náklady a výnosy SND za používanie majetku SND (priestory a ich vybavenie) ...“. Aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu, totožného s názorom súdu prvej inštancie, ide v tomto smere o iba všeobecne formulované, nedostatočne konkretizované formulácie, v ktorých absentuje vytknutie jednoznačných pochybení a aj

času, kedy malo dôjsť k pochybeniam žalobkyne. Všeobecné formulácie obsiahnuté vo výpovedi nezodpovedajú zákonnej požiadavke vyjadrenej v § 61 ods. 2 Zákonníka práce o nezameniteľnosti výpovedného dôvodu. Z hľadiska zákonnej požiadavky na určitosť výpovedného dôvodu preto výpoveď v danej časti neobstojí.

2.3. Podľa presvedčenia odvolacieho súdu bolo pri skúmaní porušenia pracovnej disciplíny žalobkyňou potrebné vychádzať z oprávnení žalobkyne vo funkcii riaditeľky ekonomického úseku. Súd prvej inštancie sa preto správne zamerlal aj na zistenie obsahu pracovnej náplne riaditeľa Technicko-prevádzkového úseku, ktorú porovnal s pracovnou náplňou žalobkyne. V nadväznosti na to správne ustálil, že výkon správy budov (vrátane nájmu budov, alebo ich častí) spadal do kompetencie Technicko-prevádzkového úseku. Žalobkyňa, do kompetencie ktorej nepatrila táto agenda, nebola oprávnená riešiť nedostatky v zmluvách, týkajúcich sa užívania nebytových priestorov žalovaného, preto za ne ani nemôže niesť zodpovednosť.

2.4. Porušenia pracovnej disciplíny sa mohla žalobkyňa dopustiť jedine v súvislosti s nezverejnením zmluvy z 15. augusta 2011 uzatvorenej medzi SND a SEBA Senators Banquets, s. r. o., avšak len za predpokladu, že táto zmluva bola ekonomickému úseku predložená za účelom jej zverejnenia v rozhodnom čase. Ako však správne uzavrel už súd prvej inštancie, ani prípadné porušenie tejto povinnosti žalobkyňou by neodôvodňovalo výpoveď. V prípade žalobkyne išlo o zamestnanca, ktorému žalovaný predtým nikdy nevytkol nedostatočné plnenie pracovných povinností a nebola riešená pre porušenie pracovnej disciplíny. Ani tento výpovedný dôvod preto nebol daný.

2.5. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalovaný uplatnil výpoveď voči žalobkyni ohľadom údajného porušenia pracovnej disciplíny v súvislosti s označenými zmluvami po márnom uplynutí jednoročnej prekluzívnej lehoty (§ 63 ods. 3 Zákonníka práce), ktorá začala plynúť dňom 1. augusta 2010, kedy nastúpila do funkcie ekonomickej riaditeľky, a to v prípade zmlúv uzavretých 4. mája 2004 (s W. G. J. - DIVESTA), 26. augusta 2008 (so spoločnosťou GASTRO-CENTRUM J.P.B. Antovszký, s. r. o.); táto lehota uplynula márne dňom 1. augusta 2011. V prípade zmluvy uzavretej 23. augusta 2010 (so Strediskom odbornej praxe Hotel Management) jednoročná prekluzívna lehota uplynula 23. augustom 2011. Napokon, v prípade zmluvy uzavretej 15. augusta 2011 (so spoločnosťou SEBA Senator Banquets, s. r. o.) táto jednoročná prekluzívna lehota uplynula 15. augusta 2012. Keďže výpoveď bola žalobkyni daná dňa 22. augusta 2012, je opodstatnený záver, že žalovaný uplatnil výpoveď voči žalobkyni po uplynutí jednoročnej prekluzívnej lehoty odo dňa, kedy dôvod výpovede vznikol (§ 63 ods. 3 Zákonníka práce).

2.6. Na podklade vyššie uvedeného odvolací súd uzavrel, že žalobkyňa mohla byť zodpovedná len za neplnenie povinností, ktoré vyplývali z jej pracovnej náplne a organizačného poriadku SND. Také porušenie povinností žalobkyne ale žalovaný v konaní nepreukázal. Navyše, uplatneniu sankcie v podobe výpovede by aj v prípade zisteného porušenia pracovnej disciplíny žalobkyňou bránilo márne uplynutie prekluzívnej jednoročnej lehoty v zmysle § 63 ods. 3 Zákonníka práce. Závery, ku ktorým dospel v konaní súd prvej inštancie, boli vecne správne; odvolací súd sa s nimi v celom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach na ne odkázal.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP a tiež z § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý súdny proces vyvodzoval z toho, že odvolací súd opomenul jeho návrh na pripustenie dovolania, i keď v danom prípade išlo o otázku zásadného právneho významu. Podľa jeho presvedčenia k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo tiež vzhľadom na to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nedostatočné, nejasné, nezrozumiteľné a arbitrárne. Nevyporiadalo sa totiž s podstatou jeho argumentácie, že žalovaná vedela o negatívnych dôsledkoch zmlúv uzavretých medzi SND a tretími subjektmi, neurobila však nič pre to, aby tento stav zmenila, i keď to bolo jej povinnosťou v zmysle jej náplne práce a organizačného poriadku žalovaného. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku nezaujal stanovisko ani k interným predpisom a vyjadreniam, ktoré predložil žalovaný. Vôbec sa v ňom nespomína obsah elektronickej pošty z 12. marca 2012 upozorňujúcej žalobkyňu na neplatnosť zmluvy uzavretej SND so Strediskom odbornej praxe Hotel Management, i keď tento dôkaz bol významný z hľadiska plynutia lehôt v zmysle § 63 ods. 4 Zákonníka práce. Odvolací súd dostatočne nezohľadnil všetky dôkazy, ktoré predložil žalovaný; nevysvetlil tiež, na ktoré dôkazy prihliadol a v akej súvislosti.

3.2. Na odôvodnenie prípustnosti svojho dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedla, že odvolací súd pochybil pri právnom posúdení veci. Nesprávne sú predovšetkým jeho závery o plynutí objektívnej a subjektívnej lehoty v zmysle § 63 ods. 4 Zákonníka práce - podľa názoru dovolateľky objektívna lehota nezačala žalobkyňi plynúť jej vymenovaním do funkcie riaditeľky, ale odvtedy, keď bola zamestnávateľom upozornená na nedostatky v jej práci; subjektívna lehota začala plynúť od vykonania vnútornej kontroly. Na nesprávnych právnych úvahách je založený dovolaním napadnutý rozsudok aj čo do posúdenia zodpovednosti žalobkyne za nevyvodzovanie konzekvencií z nevýhodných a neplatných zmlúv, ktoré uzatvorilo SND s tretími osobami - žalobkyňa z titulu jej funkcie a so zreteľom na náplň jej práce bezpochyby niesla zodpovednosť aj za (ne)plnenie svojich povinností vo vzťahu k tým zmlúvám, ktoré sama nepripravila a nepodpísala. I keby skutočne posudzovanie predmetných zmlúv bolo v kompetencii niekoho iného, bola to práve žalobkyňa, kto mal kontrolovať príjmy a výdavky SND. Úlohou ekonomického úseku žalovaného nebolo len evidovať zmluvy, ako nesprávne uviedol odvolací súd. Výpovedným dôvodom v prípade žalobkyne bolo porušenie pracovnej disciplíny, nie neuspokojivé plnenie pracovných úloh, ako to tvrdil súd prvej inštancie. Nesprávny je záver odvolacieho súdu o neurčitosti a nejasnosti výpovedného dôvodu, lebo žalovaný upozornil žalobkyňu na nedostatky v jej práci a žalobkyňa sa k jeho upozorneniu vyjadrila; to znamená, že aj ona sama musela vedieť, čo konkrétne sa jej vytýka a z akého dôvodu dostala výpoveď. V tomto zmysle sú rozhodnutia súdov vydané v tomto spore „v rozpore s rozhodovacou činnosťou NS SR, týkajúcej sa výpovede a dôvodov výpovede, určitosti a zrozumiteľnosti výpovede, kde judikatúra NS SR jasne stanovuje, že nie je potrebné podrobne rozpisovať dôvody skončenia PP”.

3.3. K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ žalovaný uviedol, že v danom spore boli významné otázky, ktoré sú dovolacím súdom riešené rozdielne.

3.4. Z týchto dôvodov žalovaný navrhol zrušiť tak rozsudok odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátiť na ďalšie konanie prvoinštančnému súdu.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že nedostatok odôvodnenia nezakladá prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Rázne odmietla všetku argumentáciu žalovaného, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nejasné, arbitrárne a nepreskúmateľné. Podľa nej je rozsudok odvolacieho súdu podrobne odôvodnený a spĺňa všetky atribúty riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu. Prípustnosť dovolania v zmysle uvedeného ustanovenia nezakladá, ak v konaní neboli vykonané všetky navrhované dôkazy, prípadne ak súd niektorý dôkaz nevyhodnotil správne. Pokiaľ žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, žalobkyňa poukázala na to, že v dovolaní nie je uvedené ani jedno rozhodnutie dovolacieho súdu, od právnych záverov ktorého by sa bol odvolací súd odklonil. Prevažná časť dovolacej argumentácie žalovaného je skutkovej povahy, čo sa prieči uvedenému ustanoveniu zákona. Vyvodzovaním prípustnosti dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (teda zo situácie, že určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená) sa žalovaný dostal do rozporu so svojou argumentáciou, že dovolací súd určitú právnu otázku už riešil, odvolací súd sa ale od tohto riešenia odklonil. Uzavrela, že napadnuté rozhodnutie spočíva na postačujúcich skutkových zisteniach a ich správnom právnom posúdení. Navrhla dovolanie odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

I.

7. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017).

7.2. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, podľa ktorej v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP je, že a/ k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom, ktorý b/ znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva c/ v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017).

11. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 Cdo 18/2018, 2 Cdo 39/2018, 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru odvolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

12. K námietke žalovaného, podľa ktorej odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá zákonom stanovené náležitosti, je nedostatočné, arbitrárne a v konečnom dôsledku nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. S tým názorom sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej

republiky (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

13. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (teda nie zmätočnosť) zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016 prijaté za predchádzajúcej právnej úpravy civilného konania, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.". Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

14. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

14.1. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Treba mať na zreteli tiež to, že v posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil.

14.2. Obsah spisu v danom prípade neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

15. Dovolateľova argumentácia o vade konania v zmysle 420 písm. f/ CSP, ktorou vyvodzuje zásah do práva na spravodlivý súdny proces z toho, že odvolací súd nevyhovel jeho návrhu a nepripustil dovolanie (§ 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku), prehliada, že odvolací súd konal a rozhodoval už za účinnosti CSP. Odvolací súd od 1. júla 2016 (na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy) nie je oprávnený výkonom svojho rozsudku založiť prípustnosť dovolania. Navyše, aj za právnej úpravy účinnnej pred týmto dňom najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že ak odvolací súd nevyhoví návrhu účastníka a nepripustí dovolanie, neodníma mu tým možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia (1 Cdo 141/2014, 2 Cdo 18/2010, 3 Cdo 296/2012, 4 Cdo 93/2012, 5 Cdo 419/2013). Tiež Ústavný súd Slovenskej republiky zastával názor, podľa ktorého zo žiadneho ustanovenia zákona „nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu vyhovieť požiadavke na pripustenie mimoriadneho opravného prostriedku proti jeho rozhodnutiu z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu; posúdenie prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku z uvedeného dôvodu je na úvahe odvolacieho súdu, pričom táto úvaha nemusí byť zdôvodnená“ (porovnaj II. ÚS 348/08).

16. Pokiaľ žalovaný vytýka odvolaciemu súdu nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, najvyšší súd pripomína, že (ani prípadné) nedostatočné zistenie skutkového stavu,

nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti.

17. Pre prípad, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a tiež 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia právnych otázok súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017.

18. Na záver tejto časti odôvodnenia dovolací súd poukazuje na konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnuté v jeho rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014, ktoré sa síce týkalo právneho stavu existujúceho do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne a plne uplatniteľné aj po tomto dni. V zmysle tohto rozhodnutia „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“ (1 Cdo 28/2018, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 131/2017, 5 Cdo 151/2017, 7 Cdo 99/2017, 8 Cdo 200/2017).

II.

19. Žalovaný ďalej v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 CSP.

19.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19.2. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže íť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

20. Dovolateľ zastáva názor o prípustnosti ním podaného dovolania podľa ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a zároveň podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

20.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

20.2. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená, preto ani nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe.

20.3. Otázku možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a (zároveň) § 421 ods. 1 písm. b/ CSP už najvyšší súd riešil v iných dovolacích konaniach. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 123/2017 (sčasti podobne tiež 6 Cdo 129/2017, 6 Cdo 13/2017, 6 Cdo 21/2017 a 4 Cdo 14/2017) k možnosti vyvodzovania prípustnosti dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a zároveň z § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP uviedol, že „súčasná existencia všetkých týchto predpokladov prípustnosti dovolania sa bez ďalšieho z povahy veci vylučuje. Nemožno totiž odôvodňovať prípustnosť dovolania tým, že určitá právna otázka je rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená ustálene a zároveň, že dovolacím súdom nebola riešená, resp. že je ním riešená rozdielne" [poznámka: sťažnosť, podaná proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu, odmietol ústavný súd ako neopodstatnenú (I. ÚS 644/2017)]. Vec prejednávajúci senát, ktorý sa stotožňuje s týmito právnymi názormi, nadväzujúc na ne dodáva, že pokiaľ procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tvrdiac, že určitá právna otázka už bola dovolacím súdom vyriešená a zvolené riešenie sa stalo súčasťou „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu", od ktorej sa odvolací súd odklonil (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), je len logické, že zároveň nemôže úspešne argumentovať tým, že tá istá otázka ešte nebola dovolacím súdom vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

21. Pokiaľ žalovaný tvrdí, že odvolací súd sa svojimi právnymi závermi odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu" (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), treba uviesť, že do tohto pojmu patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

22. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (1 Cdo 206/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 27/2017, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 35/2017, 7 Cdo 7/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priechiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

23. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať" aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2 Cdo

167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

24. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie (nemôže posúdiť, či skutočne došlo k dovolateľom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikročiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

25. V danom prípade sa žalovaný v dovolaní nestotožnil so skutkovými zisteniami a právnymi úvahami odvolacieho súdu, podal kritiku jeho právnych záverov a polemizoval so správnosťou riešenia viacerých otázok, ktorými sa odvolací súd - podľa presvedčenia dovolateľa - odklonil od „judikatúry“. Jeho dovolacia argumentácia ale v jednotlivostiach a aj komplexne nedáva podklad pre posúdenie, či skutočne došlo k ním tvrdenému odklonu, lebo žalovaný v dovolaní neoznačil žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu, od právnych záverov ktorého sa odvolací súd odklonil.

III.

26. Dovolateľ naostatok vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Na rozpornosť jeho argumentácie o prípustnosti ním podaného dovolania podľa tohto ustanovenia s iným dovolacím tvrdením (o prípustnosti jeho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP) už dovolací súd poukázal v bode 20.3. K tam uvedenému preto len dodáva, že v danom prípade ani pri posudzovaní dovolania podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) nemožno z tohto procesného úkonu žalovaného vyvodiť, konkrétne ktorú právnu otázku riešenú odvolacím súdom považuje žalovaný za dosiaľ dovolacím súdom nevyriešenú. Obsah dovolania (a aj formulácie v ňom zvolené) vedú k jednoznačnému záveru, že žalovaný v dovolaní takú otázku ani nešpecifikoval. Otázky týkajúce sa plynutia objektívnej a subjektívnej lehoty v zmysle § 63 ods. 4 Zákonníka práce, zodpovednosti žalobkyne za nevyvodzovanie konzekvencií z nevýhodných a neplatných zmlúv a neurčitosti a nejasnosti výpovedného dôvodu, dával žalovaný zreteľne do vecnej súvislosti s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, teda nie vo väzbe na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

IV.

27. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

28. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol, a to v časti namietajúcej vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP) podľa § 447 písm. c/ CSP a vo zvyšnej časti podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

29. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a pomerom hlasov 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.